

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Спеціальність **201 «Агрономія»**

Освітня програма **«Агрономія»**

Рік навчання 1, семестр 2

Форма навчання **денна/заочна**

Кількість кредитів ЄКТС 4

Денна форма навчання: 30 год. - лекції; 14 год. - практичні; 76 год. - самостійна робота. Заочна форма навчання: 6 год. - лекції; 8 год.- практичні; 106 год. - самостійна робота

Мова викладання **українська**

Лектор дисципліни

Кузьмін Дмитро Володимирович, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
kuzmind03@gmail.com

Контактна інформація лектора (e-mail)

Сторінка дисципліни на moodle.nati.org.ua

<http://moodle.nati.org.ua/course/view.php?id=831>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни в формуванні в студентів розуміння правових принципів, норм та цінностей, а також розвитку правової свідомості і навичок для повноцінної та відповідальної участі в суспільстві. Мета дисципліни полягає в тому, щоб випускники курсу мали високий рівень правової грамотності, були свідомими громадянами та здатними відстоювати свої права і права інших в сучасному суспільстві.

Завдання вивчення дисципліни: полягає у формуванні у студентів правового мислення, яке включає: оволодіння базовими правовими знаннями, розвиток правової свідомості, здатність до правового аналізу, виховання навичок правозастосування, формування правової культури особистості, популяризація правової грамотності. Розвиток здатності аналізувати, розуміти та критично оцінювати правові явища та ситуації, що сприяє засвоєнню навчального матеріалу. Ознайомлення студентів із системою нормативно-правових актів, розвиток вміння застосовувати їх на практиці та вирішувати правові питання. Стимулювання усвідомлення важливості дотримання прав та обов'язків як важливої складової громадянського суспільства.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, що передують: шкільний курс основи правознавства.

дисципліни, що забезпечуються: «Історія української державності», «Філософія», «Основи академічного письма».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми "Агрономія" спеціальності 201 - Агрономія.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні фахові задачі та практичні проблеми в галузі сільськогосподарського виробництва, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та відповідністю зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

ПРН 5. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (л.з/ п.з, с.з/с.р)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Правова культура та правосвідомість	Денна форма 4/2/10 Заочна форма 0,5/1/10	Знати поняття правової культури, її функції. Аналізувати види і рівні правосвідомості. Розуміти структуру правової культури суспільства. Розрізнити поняття і ознаки правосвідомості .	Робота в LMS Moodle, розв'язання теоретичних завдань. Виконання самостійної роботи	10
Тема 2. Цінність правового регулювання.	Денна форма 4/2/10 Заочна форма 0,5/1/20	Знати поняття, та ознаки права . Розуміти та розрізнити основні форми реалізації правових норм. Аналізувати правові відносини. Способи та типи правового регулювання	Робота в LMS Moodle, Написання тестів, розв'язання теоретичних завдань, Виконання самостійної роботи	10
Тест до модуля 1				20
Разом за змістовим модулем 1				40
Змістовий модуль 2				
Тема 3. Реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків	Денна форма 2/0/8 Заочна форма 0,5/1/10	Знати поняття, ознаки та види правомірної поведінки. Порядок звернення громадян до органів державної влади . Розуміти особливості реалізації права у сфері приватного та публічного права, порядок укладання цивільно -правових договорів; ліцензування окремих видів господарської діяльності тощо	Робота в LMS Moodle, написання тестів, розв'язання практичних завдань, вивчити основи складання цивільно -правових договорів, підготовка	5

			презентацій . Виконання самостійної роботи .	
Тема 4. Застосування права	Денна форма 4/2/10 Заочна форма 0,5/1/10	Розуміти та знати стадії правозастосовного процесу. Знати акти застосування права за цивільним, земельним, кримінальним, сімейним, трудоим законодавством.	Робота в LMS Moodle, написання тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 5. Особливості застосування правових норм в різних галузях права	Денна форма 4/2/10 Заочна форма 0,5/1/16	Знати структуру, вимоги до змісту, реквізити та види юридичних документів. Розуміти порядок та особливості укладання договору купівлі - продажу та поставки, укладання договору оренди земельної ділянки . Знати поняття, умови укладення, форму, види і строк трудоого договору.	Робота в LMS Moodle, написання тестів, розв'язання практичних завдань, складання юридичних документів Виконання самостійної роботи.	10
Тема 6. Захист порушених суб'єктивних прав	Денна форма 4/2/8 Заочна форма 1/1/10	Знати способи захисту прав людини та використовувати форми захисту прав. Знати способи захисту цивільних прав; визнання цих прав відшкодування матеріальної та моральної шкоди; припинення або зміна правовідносин; земельні спори. Знати вимоги до складання позовної заяви. Розуміти основи академічної добросовісності як складової правової культури особистості.	Робота в LMS Moodle, написання тестів, розв'язання практичних завдань. Виконання самостійної роботи.	5

Тема 7. Юридична відповідальність	Денна форма 4/2/10 Заочна форма 0,5/1/10	Знати поняття, ознаки, функції та види юридичної відповідальності. Розуміти підстави виникнення юридичної відповідальності. Знати основи антикорупційної діяльності в суспільстві	Робота в LMS Moodle, Виконання самостійної роботи.	10
Тема 8. Покарання та його види	Денна форма 4/2/10 Заочна форма 1/1/10	Знати поняття, та види покарання. Розуміти принципи та загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують та обставини, що обтяжують покарання	Робота в LMS Moodle, Виконання самостійної роботи.	5
Тест до модуля 1				20
Разом за змістовим модулем 1				60
Усього за курс				100

ЗАГАЛЬНА ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Академічна доброчесність

1.1. Студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності:

- самостійне виконання письмових робіт, тестів, практичних завдань;
- уникання плагіату при підготовці есе, рефератів, презентацій та інших індивідуальних і групових робіт;
- дотримання авторських прав при використанні джерел інформації.

1.2. Порушення академічної доброчесності призводить до анулювання результатів відповідної роботи.

2. Відвідування та участь у заняттях

2.1. Регулярне відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим.

2.2. Активна участь у заняттях (включаючи обговорення, роботу в групах, виконання завдань) позитивно впливає на підсумкову оцінку.

2.3. У разі пропуску заняття студент повинен:

- попередньо повідомити викладача (якщо можливо);
- самостійно опрацювати пропущений матеріал;
- узгодити із викладачем можливість виконання пропущених завдань.

3. Виконання та здача завдань

3.1. Усі завдання мають бути виконані у встановлений термін, вказаний викладачем.

3.2. Прострочені завдання можуть бути прийняті до розгляду, але із зменшенням максимальної оцінки (за рішенням викладача).

3.3. У разі поважних причин (хвороба, форс-мажор) строки виконання завдань можуть бути подовжені за попередньою домовленістю.

3.4. При груповій роботі кожен студент несе відповідальність за свій вклад і повинен представити звіт про виконану частину.

4. Оцінювання

4.1. Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв, викладених у політиці оцінювання, яка наведена нижче.

5. Комунікація

5.1. Офіційним каналом комунікації є електронна пошта викладача, платформа LMS Moodle та месенджери, узгоджені між викладачем і групою.

5.2. Викладач відповідає на запити студентів у робочий час, з понеділка по п'ятницю.

6. Використання технічних засобів

6.1. Під час занять дозволено використовувати ноутбуки, планшети, телефони для навчальних цілей (конспектування, пошук інформації тощо).

6.2. Використання гаджетів для нецільових потреб (ігри, соціальні мережі) заборонено.

7. Поведінка під час занять

7.1. Всі учасники навчального процесу повинні дотримуватись етичних норм, проявляти взаємоповагу до викладача та одногрупників.

7.2. Агресивна, образлива чи будь-яка інша неприпустима поведінка може стати причиною дисциплінарних заходів.

8. Форс-мажорні обставини

8.1. У разі виникнення форс-мажорних обставин (надзвичайна ситуація, хвороба, технічні проблеми) студенти повинні повідомити викладача якомога швидше.

8.2. Усі можливі питання щодо термінів виконання завдань або участі в заняттях вирішуються індивідуально.

Ця політика спрямована на забезпечення ефективного та комфортного освітнього процесу для всіх учасників.

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (інтерактивне викладення теоретичного матеріалу з використанням презентацій за допомогою мультимедійних засобів); практичні (семінарські) заняття (обговорення теоретичних питань, розв'язання задач, аналіз кейсів, групова робота), самостійна робота (вивчення рекомендованих джерел, опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до розв'язання задач і тестового контролю, виконання індивідуальних завдань, у тому числі з використанням платформи Moodle).

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-74	добре
60-73	задовільно
1-59	незадовільно

Загальна оцінка за курс для виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю згідно табл. 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	60 балів (поточний контроль) сума балів оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання завдань	40 балів (модульний (проміжний) контроль) - тестування
Мінімальний пороговий рівень	36 балів (поточний контроль)	24 бали (модульний (проміжний) контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських (практичних) заняттях, а також результати самостійної/індивідуальної роботи.

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної/самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Загальна оцінка за окрему тему становить 5 балів і формується як середнє арифметичне аудиторної та індивідуальної/самостійної роботи.

Критерії оцінювання розв'язання задач представлено у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання розв'язання задач

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Розв'язання задачі є абсолютно вірним. Студент володіє знаннями методики здійснення розрахунків, вміє нестандартно підходити до розв'язання задач (вирішення ситуацій) та робити обґрунтовані висновки.
4 бали	Задача розв'язана вірно, але обґрунтування висновків є недостатнім
3 бали	Задача розв'язана вірно, але немає висновків та хід розв'язання задачі (вправи, ситуації) не подано.
2 бали	При розв'язанні задачі виявлені неточності, помилки в розрахунках.
1 бал	Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Не було спроби розв'язати задачу

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує завдання стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 60% семінарських (практичних) занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений.

При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського (практичного) заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань, розв'язання тестів тощо.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Проміжний контроль проводиться у формі тестування і складається з 10 тестових запитань, кожне з яких оцінюється у 2 бали (має 20 балів). Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «5» (коефіцієнт 0,25). Результат у вигляді десяткового дробу округлюється. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 3 бали, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Максимальна кількість балів за виконання будь-якого з видів індивідуальних завдань складає 5 балів.

Критеріями оцінювання роботи з літературними джерелами є здатність студента збирати джерельну інформацію та критично її опрацьовувати. Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Окрім цього можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПО КУРСУ

Джерела права

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змінами та доповненнями). [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Господарський кодекс України.). [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Кодекс законів про працю України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
5. Кримінальний Кодекс України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Цивільний кодекс України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Основна Література

1. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 360 с.
2. Загальна теорія права. Нормативний курс: підручник. за заг. ред. С.В. Бобровник. К. Юрінком Інтер, 2023, 576 с.
3. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник. К. Юрінком Інтер, 2023, 556 с.
4. Навроцький В.О. Наскрізнi кримінально-правові поняття. Навчальний посібник. К. Юрінком Інтер, 2023, 376 с.
5. Луць В.В., Великанова М.М. Договори в цивільному праві України. Навчальний посібник. К. Юрінком Інтер, 2023, 628 с.
6. Луць В.В., Великанова М.М. Типові форми договорів. К. Юрінком Інтер, 2023, 308 с.
7. Крестовська Н.М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. Ки-їв: Юрінком Інтер, 2022. 628 с.
8. Мірошниченко А.М. Земельне право України. Підручник. К. Юрінком Інтер, 2023, 544 с.

Додаткова література

1. Методичні вказівки «Вимоги до написання наукових текстів» для здобувачів освіти усіх спеціальностей денної та заочної форми навчання / Укладачі: Н. Леміш., Д. Кузьмін. Ніжин, 2024. 54 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Президента України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://www.president.gov.ua>
4. Офіційний сайт Верховного суду України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://supreme.court.gov.ua>
5. Офіційна сайт Конституційного Суду України. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://ccu.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Література з питань юридичних наук. [електронний ресурс], Режим доступу URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. Відкрита електронна бібліотека. Право. Законодавство. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://web.nlu.org.ua/collection.html?id=393>
8. Офіційний сайт Юридична газета online. Всеукраїнське професійне юридичне видання. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <https://yur-gazeta.com>
9. Офіційний сайт наукового журналу «Право і суспільство». Архів журналів. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv>

10. Офіційний сайт загальноукраїнського науково-практичного господарсько-правового журналу «Підприємство, господарство і право». Архів журналів. [електронний ресурс], Режим доступу URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/index.php/arkhiv>